

TK1104 – Digital teknologi

Første repetisjonsforelesning

Denne forelesningsøkten vil bli tatt opp og lagt ut i emnet i etterkant.

Hvis du ikke vil være med på opptaket:

 Start Video	La være å delta med webkameraet ditt.
 Unmute	La være å delta med mikrofonen din.
To: Marianne Sundby (Privately) Type message here...	Still spørsmål i Chat i stedet for som lyd. Hvis du ønsker kan spørsmålet også sendes privat til foreleser.

Hvem er jeg?
Idun Sollie

- Student i 2-klasse –
Intelligente systemer
- Veileder i:
Digital teknologi
Intro til programmering
Databaser

Kontakt meg på Discord eller:
idun.sollie@kristiania.no

Hva skal vi repetere i dag?

Binære tallsystemet

Toerkomplement

Heksadesimal

ASCII

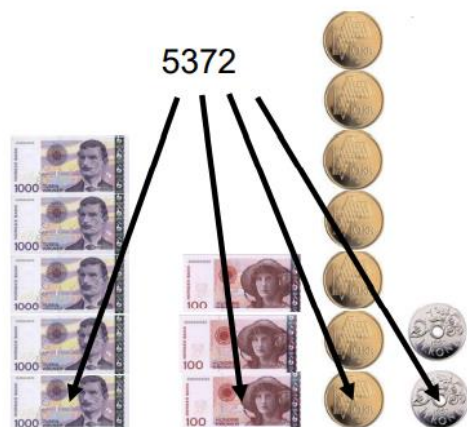
UNICODE og UTF-8

Komprimering

→ LIVE regning

Posisjons talsystem

- Posisjonen avgjør tallets verdi
- Samme som vi bruker til vanlig, med base 10
- Binær talsystem har basen 2
- Brukes for å kunne snakke med datamaskiner

Eksempel med base 6:

$$6^0 = 1$$

$$6^1 = 6$$

$$6^2 = 36$$

$$6^3 = 216$$

$$6^4 = 1\,296$$

$$6^5 = 7\,776$$

$$5302_6 =$$

$$5 \cdot 6^3 + 3 \cdot 6^2 + 0 \cdot 6^1 + 2 \cdot 6^0 =$$

$$5 \cdot 216 + 3 \cdot 36 + 0 \cdot 6 + 2 \cdot 1 =$$

$$1080 + 108 + 0 + 2 = 1190_{10}$$

Binære tallsystemet – «ON eller OFF»

0000 0000 ← Alle er «OFF» = ikke regn med disse

1111 1111 ← Alle er «ON» = regn med disse

0000 0001 ← Første bit er «ON» = regn med denne
 $2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0$

- $2^0 = 1$
- $0000 \ 0001_2 = 1_{10}$

0001 0100 ← Tredje og femte bit er «ON» = regn med disse
 $2^7 \ 2^6 \ 2^5 \ 2^4 \ 2^3 \ 2^2 \ 2^1 \ 2^0$

- $2^2 = 4$
- $2^4 = 16$
- $4 + 16 = 20$
- $0001 \ 0100_2 = 20_{10}$

$2^0 = 1$

$2^1 = 2$

$2^2 = 4$

$2^3 = 8$

$2^4 = 16$

$2^5 = 32$

$2^6 = 64$

$2^7 = 128$

$2^8 = 256$

$2^9 = 512$

$2^{10} = 1024$

Binære tallsystemet

$$0001 = 0 + 0 + 0 + 2^0 = 0 + 0 + 0 + 1 = 1$$

$$0010 = 0 + 0 + 2^1 + 0 = 0 + 0 + 2 + 0 = 2$$

$$0011 = 0 + 0 + 2^1 + 2^0 = 0 + 0 + 2 + 1 = 3$$

$$0100 = 0 + 2^2 + 0 + 0 = 0 + 4 + 0 + 0 = 4$$

$$0101 = 0 + 2^2 + 0 + 2^0 = 0 + 4 + 0 + 1 = 5$$

$$0110 = 0 + 2^2 + 2^1 + 0 = 0 + 4 + 2 + 0 = 6$$

$$0111 = 0 + 2^2 + 2^1 + 2^0 = 0 + 4 + 2 + 1 = 7$$

$$1000 = 2^3 + 0 + 0 + 0 = 8 + 0 + 0 + 0 = 8$$

$$1001 = 2^3 + 0 + 0 + 2^0 = 8 + 0 + 0 + 1 = 9$$

$$1010 = 2^3 + 0 + 2^1 + 0 = 8 + 0 + 2 + 0 = 10$$

$$2^0 = 1$$

$$2^1 = 2$$

$$2^2 = 4$$

$$2^3 = 8$$

$$2^4 = 16$$

$$2^5 = 32$$

$$2^6 = 64$$

$$2^7 = 128$$

$$2^8 = 256$$

$$2^9 = 512$$

$$2^{10} = 1024$$

Binære tallsystemet

0101 1100 ← 8 bit presisjon

0000 0001 0101 1100 ← 16 bit presisjon

0101 1100₂ =

64 + 16 + 8 + 4 =

92₁₀

0000 0001 0101 1100₂ =

256 + 64 + 16 + 8 + 4 =

348₁₀

2⁰ = 1

2⁸ = 256

2¹ = 2

2⁹ = 512

2² = 4

2¹⁰ = 1 024

2³ = 8

2¹¹ = 2 048

2⁴ = 16

2¹² = 4 096

2⁵ = 32

2¹³ = 8 192

2⁶ = 64

2¹⁴ = 16 384

2⁷ = 128

2¹⁵ = 32 768

Addisjon med binære tall

Overflow hvis dette er 8 bit presisjon

$$\begin{array}{r}
 \overset{1}{\text{1}} \quad \overset{1}{\text{0}} \overset{1}{\text{1}} \overset{1}{\text{1}} \overset{1}{\text{0}} \overset{1}{\text{0}} \\
 + \quad \text{1100 1110} \\
 \hline
 \text{0010 1010}
 \end{array}$$

Svar i 8 bit presisjon:
0010 1010

Svar i 16 bit presisjon:
0000 0001 0010 1010

$0 + 0 = 0$	$0 + 1 = 1$	$1 + 0 = 1$
$1 + 1 =$ 0 og 1 i mente		$1 + 1 + 1 =$ 1 og 1 i mente

Ser mer på dette under live regning 😊

Idun Sollie 2020

Toerkomplement

- Brukes for å kunne representere negative tall
- Fungerer ved bestemt presisjon feks 8 eller 16 bit
- Vi kommer se på toerkomplement med 8 bit
- Mest signifikante bit, MSB, indikerer om det er et negativt tall eller ikke

MSB
↙
0111 1111 ← Største positive tallet i 8 bit presisjon er +127

1000 0000 ← Den laveste tallet i 8 bit presisjon er -128

1111 1111 ← $-128 + (64 + 32 + 16 + 8 + 4 + 2 + 1) = -128 + 127 = -1$

Toerkomplement – binært til desimalt

Hva vet vi?

- 8 bit presisjon
- Vi snakker om toerkomplement

$$\mathbf{0001\ 0101} =$$

$$\mathbf{0} + (16 + 4 + 1) =$$

$$\mathbf{0} + 21 =$$

$$\mathbf{21}$$

$$\mathbf{1001\ 0101} =$$

$$\mathbf{-128} + (16 + 4 + 1) =$$

$$\mathbf{-128} + 21 =$$

$$\mathbf{-107}$$

Toerkomplement – desimalt til binært

Hva vet vi?

- 8 bit presisjon
- Vi snakker om toerkomplement

0	0	0	1	0	1	0	1
128	64	32	16	8	4	2	1

$2^0 = 1$

$2^1 = 2$

$2^2 = 4$

$2^3 = 8$

$2^4 = 16$

$2^5 = 32$

$2^6 = 64$

$2^7 = 128$

$2^8 = 256$

$2^9 = 512$

$2^{10} = 1024$

$$\left. \begin{array}{l} 21 = \\ 21 - 16 = \\ 5 - 4 = \\ 1 \end{array} \right\} \text{Svar: } 21_{10} = 0001\ 0101_2$$

Toerkomplement – desimalt til binært

Hva vet vi?

- 8 bit presisjon
- Vi snakker om toerkomplement

-107

↓ Konverter +107 til binært

$$107 - 64 =$$

$$43 - 32 =$$

$$11 - 8 =$$

$$3 - 2 = 1$$

0 **1** **1** **0**   **1** **0** **1** **1**
 128 64 32 16   8 4 2 1

↓ Flip og +1

1001 0100
 +   1
 —————

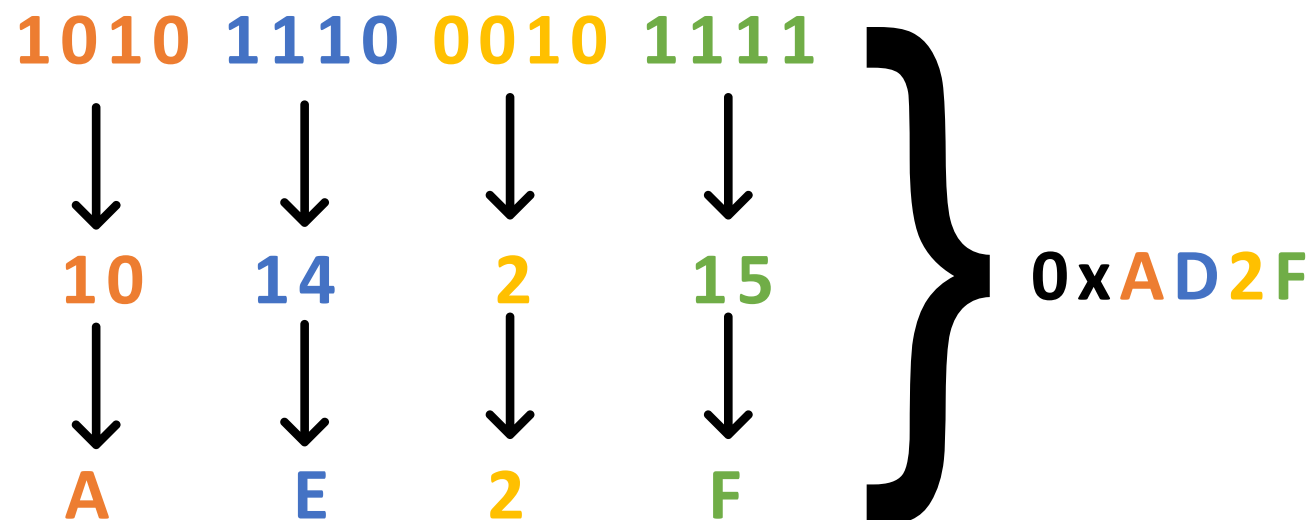
1001 0101

↓ Sjekker om det er riktig

$$\begin{aligned}
 & -128 + (16 + 4 + 1) = \\
 & -128 + 21 = -107
 \end{aligned}$$

Heksadesimal

- Tallsystem med 16 som base
- Bokstavene **A-F** er en verdi av et tall
- Brukes for å spare plass og mulighet for å skrive binære tall mer kompakt
- **0x** indikerer at det er et heksadesimal

A = 10

B = 11

C = 12

D = 13

E = 14

F = 15

Heksadesimal

$$0x002F + 0x0050 = ?$$

Konverter til binært

$$\begin{array}{rcccc} & 0000 & 0000 & 0010 & 1111 \\ + & 0000 & 0000 & 0101 & 0000 \\ \hline & 0000 & 0000 & 0111 & 1111 \end{array}$$

Konverter til heksadesimal

Svar: 0x007F

A = 10

B = 11

C = 12

D = 13

E = 14

F = 15

ASCII – American Standard Code

- 7 bit, siste biten er paritetsbit
- Tegnkoding for datamaskiner
- Fra binært → Glyf
- Blev utvidet med feks. ISO 8859-1 og Windows 1252
- ASCII tegn har samme verdi i UNICODE

Dec	Hx	Oct	Char	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr
0	0	000	NUL (null)	32	20	040	&#32;	Space	64	40	100	&#64;	@	96	60	140	&#96;	`
1	1	001	SOH (start of heading)	33	21	041	&#33;	!	65	41	101	&#65;	A	97	61	141	&#97;	a
2	2	002	STX (start of text)	34	22	042	&#34;	"	66	42	102	&#66;	B	98	62	142	&#98;	b
3	3	003	ETX (end of text)	35	23	043	&#35;	#	67	43	103	&#67;	C	99	63	143	&#99;	c
4	4	004	EOT (end of transmission)	36	24	044	&#36;	\$	68	44	104	&#68;	D	100	64	144	&#100;	d
5	5	005	ENQ (enquiry)	37	25	045	&#37;	%	69	45	105	&#69;	E	101	65	145	&#101;	e
6	6	006	ACK (acknowledge)	38	26	046	&#38;	&	70	46	106	&#70;	F	102	66	146	&#102;	f
7	7	007	BEL (bell)	39	27	047	&#39;	'	71	47	107	&#71;	G	103	67	147	&#103;	g
8	8	010	BS (backspace)	40	28	050	&#40;	(	72	48	110	&#72;	H	104	68	150	&#104;	h
9	9	011	TAB (horizontal tab)	41	29	051	&#41;	)	73	49	111	&#73;	I	105	69	151	&#105;	i
10	A	012	LF (NL line feed, new line)	42	2A	052	&#42;	*	74	4A	112	&#74;	J	106	6A	152	&#106;	j
11	B	013	VT (vertical tab)	43	2B	053	&#43;	+	75	4B	113	&#75;	K	107	6B	153	&#107;	k
12	C	014	FF (NP form feed, new page)	44	2C	054	&#44;	,	76	4C	114	&#76;	L	108	6C	154	&#108;	l
13	D	015	CR (carriage return)	45	2D	055	&#45;	-	77	4D	115	&#77;	M	109	6D	155	&#109;	m
14	E	016	SO (shift out)	46	2E	056	&#46;	.	78	4E	116	&#78;	N	110	6E	156	&#110;	n
15	F	017	SI (shift in)	47	2F	057	&#47;	/	79	4F	117	&#79;	O	111	6F	157	&#111;	o
16	10	020	DLE (data link escape)	48	30	060	&#48;	0	80	50	120	&#80;	P	112	70	160	&#112;	p
17	11	021	DC1 (device control 1)	49	31	061	&#49;	1	81	51	121	&#81;	Q	113	71	161	&#113;	q
18	12	022	DC2 (device control 2)	50	32	062	&#50;	2	82	52	122	&#82;	R	114	72	162	&#114;	r
19	13	023	DC3 (device control 3)	51	33	063	&#51;	3	83	53	123	&#83;	S	115	73	163	&#115;	s
20	14	024	DC4 (device control 4)	52	34	064	&#52;	4	84	54	124	&#84;	T	116	74	164	&#116;	t
21	15	025	NAK (negative acknowledge)	53	35	065	&#53;	5	85	55	125	&#85;	U	117	75	165	&#117;	u
22	16	026	SYN (synchronous idle)	54	36	066	&#54;	6	86	56	126	&#86;	V	118	76	166	&#118;	v
23	17	027	ETB (end of trans. block)	55	37	067	&#55;	7	87	57	127	&#87;	W	119	77	167	&#119;	w
24	18	030	CAN (cancel)	56	38	070	&#56;	8	88	58	130	&#88;	X	120	78	170	&#120;	x
25	19	031	EM (end of medium)	57	39	071	&#57;	9	89	59	131	&#89;	Y	121	79	171	&#121;	y
26	1A	032	SUB (substitute)	58	3A	072	&#58;	:	90	5A	132	&#90;	Z	122	7A	172	&#122;	z
27	1B	033	ESC (escape)	59	3B	073	&#59;	;	91	5B	133	&#91;	[	123	7B	173	&#123;	{
28	1C	034	FS (file separator)	60	3C	074	&#60;	<	92	5C	134	&#92;	\	124	7C	174	&#124;	
29	1D	035	GS (group separator)	61	3D	075	&#61;	=	93	5D	135	&#93;	]	125	7D	175	&#125;	}
30	1E	036	RS (record separator)	62	3E	076	&#62;	>	94	5E	136	&#94;	^	126	7E	176	&#126;	~
31	1F	037	US (unit separator)	63	3F	077	&#63;	?	95	5F	137	&#95;	_	127	7F	177	&#127;	DEL

Source: www.LookupTables.com

UNICODE 🤔

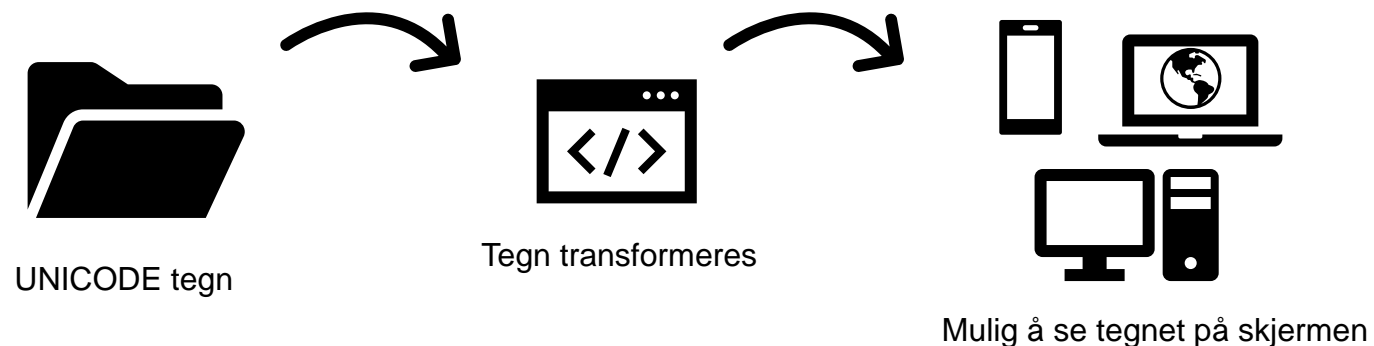
- Delt opp i 17 plan
- Kodepunkter
- Mulig å sende informasjon mellom alle, uavhengig av språk
- Alle typer av tegn og emojiis
- Ulike transformasjonsformat, feks. UTF-16 eller UTF-8
- Transformasjonformatet sier hvordan tegnene skal kodes binært

<https://www.youtube.com/watch?v=n2nIPHEMG8&feature=youtu.be>

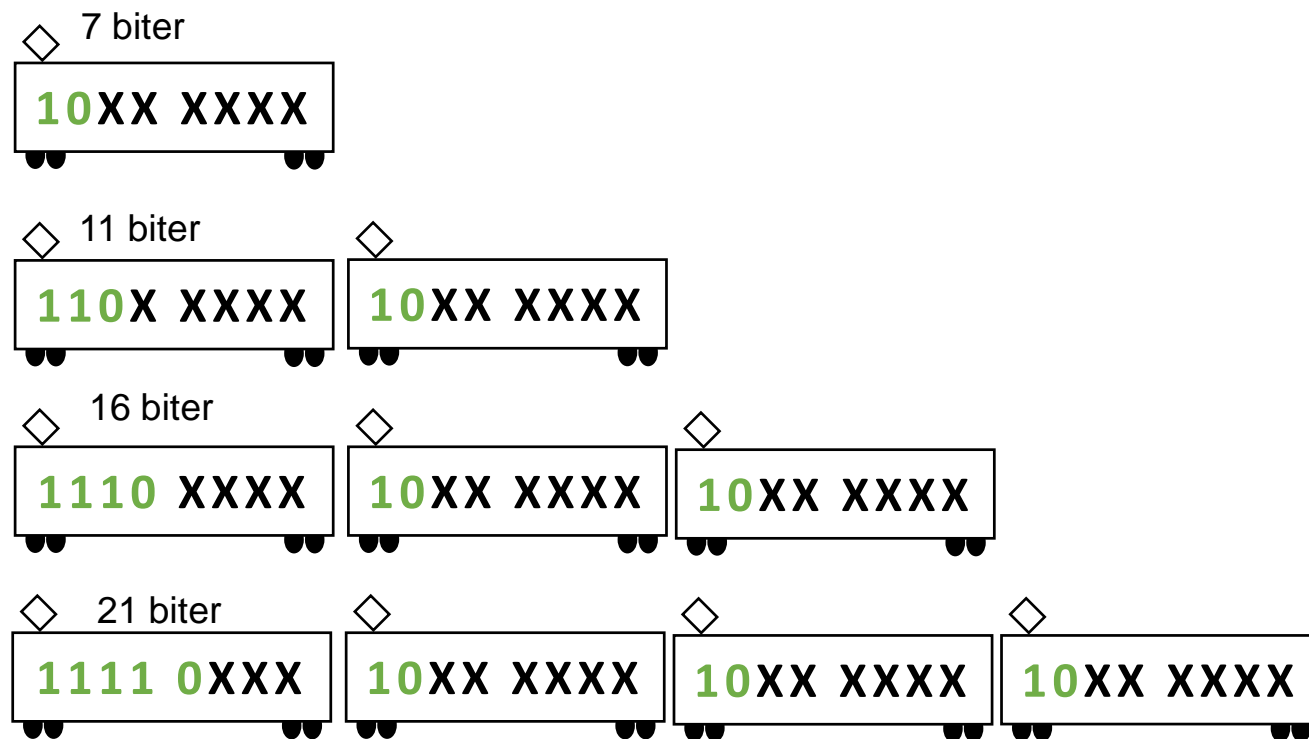
UTF-8 & UTF-16

- Forteller hvordan tegnene fra UNICODE skal kodes binært
- De to mest brukte transformasjonsformatene
- UTF-8 → minimum en byte
- UTF-16 → minimum to byte

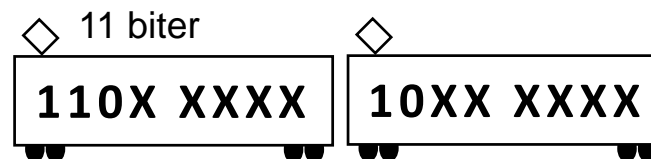
UTF-8: Fra UNICODE kode-punkt til binært med UTF-8

- 'ë' har kode-punkt U+00EB i UNICODE
- Hva er UTF-8 kodningen av U+00EB?
- 8 bit kode-punkter hvilket betyr at vi må bruke 11 biter og 2 byte for å finne svaret

UTF-8

- Hva er UTF-8 kodningen av U+00EB?

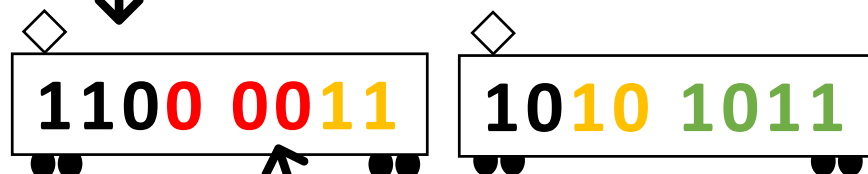

U+00EB

↓ Konverter til binært

0000 0000 1110 1011

↓ Sett in i 11 biter «vognene»

Padding

Konverter svaret fra «vognene» til heksadesimal

1100 0011 1010 1011

C

3

A

B

Svar: UTF-8 kodningen av
U+00EB er C3AB

Adresselokasjon ($0x06FF - 0x06B4$) + 1 = ?

Hvor mange adresser er det mellom 0x06B4 og 0x06FF?

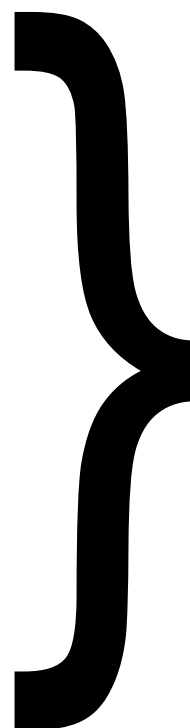
$$0x06FF - 0x06B4$$

↓ Konverter til binært

$$\begin{array}{r} 0000\ 0110\ 1111\ 1111 \\ - 0000\ 0110\ 1011\ 0100 \\ \hline \end{array}$$

↓ Flip og +1 (Toerkomplement)

$$\begin{array}{r} 0000\ 0110\ 1111\ 1111 \\ + 1111\ 1001\ 0100\ 1100 \\ \hline 0000\ 0000\ 0100\ 1001 \end{array}$$

↓ + 1 på svaret

$$0000\ 0000\ 0100\ 1010$$

↓ Konverter svaret til heksadesimal
(Hvis oppgaven sier det)

$$0000\ 0000\ 0100\ 1010$$

$$\begin{array}{cccc} \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 0 & 0 & 4 & A \end{array}$$

Svar: $0x004A$ eller 76_{10}